

1. ΠΕΡΙΦΡΑΓΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΤΕΧΝΕΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/02/2015 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 01/02/2015

Σελίδα: 6

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Περιφραγμένα άτομα

«**Ο**ι σιδηροδρομικές γραμμές επινόησαν εκ νέου το τοπίο». Η φράση από το δοκίμιο του ιστορικού Τόνι Τζαντ «Η δόξα των σιδηροδρόμων» (MIET) ταιριάζει στην ταινία της Μαργαρίτας Μαντά «Για πάντα», που προβάλλεται στις αίθουσες. Είναι η ιστορία του Κώστα, οδηγού στον Ηλεκτρικό Σιδηρόδρομο, και της Άννας, επιβάτισσας, που παίρνει το ίδιο τρένο κάθε μέρα για να πάει στη δουλειά της. Ο Κώστας είναι σιωπηλά ερωτευμένος με την Άννα, αλλά εκείνη δεν το ξέρει. Μέχρι τη μέρα που ο Κώστας αποφασίζει να κάνει ένα βήμα μπροστά, να την προσεγγίσει και να διεκδικήσει το δικαίωμά του στη ζωή και στον έρωτα.

Θα μείνουμε στη διαδρομή με το τρένο: ίδια καθημερινά, Θησείο - Πειραιάς. Λέει ο κεντρικός ήρωας: «Μου αρέσει να βλέπω την πόλη μέσα από τα τζάμια της καμπίνας. Τον κόσμο στις αποβάθρες, στους σταθμούς, φτιάχνω ιστορίες στο μυαλό μου. Πού είναι, πού πάνε, γιατί». Αναγνωρίζω στα λόγια του, δικές μου σκέψεις, όταν, σχετικά συχνά, παίρνω το τρένο από το Μοναστηράκι με κατεύθυνση το Νέο Φάληρο. Έχει κάτι καθησυχαστικό η διαδρομή με το τρένο γιατί η ταχύτητα δεν αφήνει περιθώρια να παρατηρήσεις εύκολα τις εξωτερικές αλλαγές του τοπίου. Επιβάλλει μια διαφορετική διαχείριση του χώρου και του χρόνου. Το βλέμμα, στις μικρές αυτές καθημερινές μετακινήσεις, εστιάζει στα γύρω πρόσωπα. Νυσταγμένα, αδιάφορα, αφηρημένα, σκυμμένα στις οθόνες των κινητών, και -όλο και πιο συχνά- στις σελίδες βιβλίων. Σαν να αυξήθηκε ο αριθμός

εκείνων που διαβάζουν. Μια στατιστική παράτηρηση, εντελώς βιωματική, χωρίς καμία δυνατότητα επιβεβαίωσης.

Ανάλογα με την ώρα και την ημέρα της εβδομάδας αλλάζει η σύνθεση των επιβατών. Τα Σαββατοκύριακα όλες οι ενδείξεις -ενδυματολογικές, διάθεσης- δηλώνουν τις προθέσεις: έξοδο, ψυχαγωγία, ραντεβού, βόλτα. Λείπει η αναστηρότητα της καθημερινής διαδικασίας, εκείνο το ύφος που επικυρώνει το εσωτερικό μέτρημα του χρόνου: υπάρχει συγκεκριμένος προορισμός. Μέσα στην εβδομάδα, το ενδιαμέσο, που είναι η διαδρομή, δεν απασχολεί κανέναν.

Ο Κώστας και η Άννα στην ταινία της Μαργαρίτας Μαντά ζουν μέσα σε μια «δική τους» πόλη. Οχι μη αναγνωρίσιμη: κάθε άλλο. Απλώς άδεια, ερημωμένη. Αναφορά σε μια εσωτερική ερημιά. Γι' αυτό η ταινία δεν είναι ούτε έγχρωμη ούτε ασπρόμαυρη. Είναι ένα ιδιότυπο αποχρωματισμένο ασπρόμαυρο, όπως είναι και η Αθήνα. «Μία πόλη θαμπή, "μοναχιασμένη", σιωπηλή», όπως την ήθελε

Παρότι η σχέση αυτών των ανθρώπων χιζεται εν κινήσει, δεν είναι άστεγοι. Το τρένο, μέσα από την επανάληψη, γίνεται σπίτι.

η σκηνοθέτις και σεναριογράφος.

Και τι περιεργο. Παρότι η σχέση των δύο αυτών ανθρώπων χιζεται εν κινήσει, δεν είναι άστεγοι. Το τρένο, μέσα από την επανάληψη, γίνεται σπίτι. Η μητρόπολη, έξω από τα παράθυρα, και μέσα, στο βαγόνι, συναισθήματα που δύσκολα μπορούν να εκφραστούν, μια επικοινωνία λειψή, μάλλον συνειρμική, λίγο ως πολύ αφηρημένη. Ο καθένας σκέφτεται τα δικά του, επενδύει στο φαντασιακό ενδιαμέσο.

Το κείμενο του Τζαντ είναι μια συνηγορία υπέρ των τρένων ως δημόσιο αγαθό, ως μέσο μαζικής μεταφοράς. Στην τελευταία παράγραφο του μικρού δοκιμίου, συναντιέται το προσωπικό με το πολιτικό - συλλογικό, με έναν τρόπο σχεδόν απροσδόκητο. Είναι η ίδια σκέψη που θα μπορούσε να διαπερνά την ταινία της Μ. Μαντά έστω και αν δεν είναι στις προτεραιότητές της:

«Εάν δεν μπορούμε να ξοδέψουμε τους συλλογικούς μας πόρους για τα τρένα και να ταξιδεύουμε ευχάριστα με αυτά, δεν είναι επειδή ανήκουμε πλέον σε περιφραγμένες κοινότητες και χρειαζόμαστε μόνον αυτοκίνητα για να κινηθούμε από τη μία στην άλλη. Θα είναι επειδή έχουμε καταστήσει περιφραγμένα άτομα, που δεν γνωρίζουν πώς να μοιραστούν τον δημόσιο χώρο προς όφελος όλων. Οι επιπτώσεις μιας τέτοιας απώλειας θα ξεπερνούσαν κατά πολύ τον θάνατο ενός από τα πολλά μέσα μετακίνησης. Θα σήμαιναν ότι έχουμε απεμπολήσει τη σύγχρονη ζωή».

mkatsounaki@kathimerini.gr